

## ТИХЕ СВІТЛО НІЧНОГО ВІРША

Деталь, що промовляє про час і про людину, – одна з ознак художності твору. Це той атом, що відбиває чи символізує авторське світовідчуття, з таких атомів складається мистецьке полотно, а із сукупності зв'язків між ними увиразнюється модель художньої правди, якій віриш або не віриш. У поезії Віри Володіної кусень черствого хліба з олійкою стає символом материних статків і невибагливих, родом із дитинства, радощів, а ще – щемкого розуміння: поетеса пропонує еквівалент вимірювання любові. Найдорожча любов – коли людина віддає все, що має, тобто останнє. Доторк словом-спогадом до святості материнської любові вшляхетнює душу, змиває з неї порох меркантильного віку, звісно, у звичайних ночах, які набувають статусу анти-Стіксу, священних вод Йордані, де й відбувається ініціація Душі.

Лірична героїня Віри Володіної звикла балансувати на межі між явою та уявою. Це комфортна для неї територія інтуїтивно-образного пізнання законів світобудови і вдячності Богові за творчі муки відкриття світу через слово. Голос її стишений, погляд – самозаглиблений. Разючі зміни між непосидючою денною діяльністю, активним спілкуванням. Це тільки її час. Нічний час духовних терзань від того, що за зовнішньою оболонкою не розгледіти у поспіху внутрішню сутність людини, приреченої на самотність. У гонитві за дефіцитом часу ми приречені не бути зрозумілими ні вимираючому селу, яке ячить у тобі болючою скалкою, бо мусила вирватися в пошуках роботи і кращих життєвих умов для сина, ні місту, котре, придивляючись до твоєї екзотичності, випробовує на витривалість...

Період учнівства Віри Володіної та творчої заявки на власний почерк у літературі варто пов'язати з виходом першої збірки віршів «Тихий крик». І поставити на цьому крапку. Рукопис другої – «Сон синьої трави», щоправда, ще не маючи назви, – на той час уже відлежувався у творчому портфелі, ставши предметом нових роздумів, прискіпливої уваги до точності вираження емоцієдумки. Драматичні події в країні та болісна втрата – смерть матері – вплинули на світовідчуття поетки, оптимістично налаштованої на власну самореалізацію, і на її стосунки зі словом і часом.

Багатий спектр почувань ліричної героїні тематично різноплановий. Інтимна лірика і громадянська, релігійні мотиви і філософія буття, сюжетні твори і плин свідомості зумовили варіювання різних форм віршування, густу образність верлібру та сповідальність білого вірша.

Творчість стає сенсом буття, головним складником самоусвідомлення в стані морального помежів'я. Його оприявлено символікою пробудження від важкого сну і прагненням бути променем на життєвій стежці для найрідніших («Доба маленької дівчинки»). Природність одуховлення світу родинних цінностей набуває рис казковості: приміром, порядкування немовляти під час відсутності дорослих удома, оскільки фокус бачення та пріоритет вартостей, вочевидь, мають суттєві відмінності («Світ немовлятка»).

Мотив усвідомлення свого покликання, гартування долею задля щасливої місії – осягнення ядра слова, здатного гармонізувати світ, втішити знедолених надією, підтримати зневірених вірою, забутих – обійняти любов'ю, бо слово – передусім опертя для душі поета в хитавиці житейських штормів:

*перо торкається  
чолом  
синьої хмарки  
драбину долі  
хилитає  
вітер гордий  
а я смілива  
білий аркуш  
розгорнула  
щоб розпочати  
день  
густим верлібром*

Виклик ліричної героїні долі – то «грушевий сміх», що злітає над чорним хмаровинням і падає тихою сльозою в чиюсь душу, відкриту всім вітрам.

Любовну лірику в збірці конденсовано до метафоричного образу гарячотерпких задушливих обіймів, які позбавляють необхідного особистого простору, а отже, стають приводом для відчуження. Амплітуда молитовного шепоту-благання зростає до весело-відчайдушного гromу-гніву і гіркої мудрості після совиного плачу:

*ти прийшов  
і коханню тикаєш  
дві родзинки  
що вийняв з колива*

Архітектоніка збірки дає підстави розглядати її як історію душі у віршах, історію пробудження волі, що прагне гідної долі, зокрема і в стосунках із коханим:

*...наче ти мені  
просто наснився.  
Відриваю крило,  
що зрослося з твоїм,  
сірі краплі печалі  
стікають.  
А свобода –  
як ранок,  
як хвиля,  
як грім –  
завантажує  
матрицю раю.  
(«Відпускаю тягар»)*

Прозріння душі, за Володіною, – це тиха Благодать, пов’язана з приходом Богородиці, це оновлена Україна – могутній Рід із Жовто-Синьою Квіткою, що перемагає «колораду» («Богородиця»). Авторка закодовує поетичні візії, як передбачення Нострадамуса:

*А як підпалять сні  
з листям восени –  
пригорщу попелу  
собі на голову.  
У шепіт води крику всиплю. Річко, прости.  
(«Я не силюю...»)*

Ключем до сповідального інтонування поезії «Чужа я людям і сумна» є неможливість подолання порогу двоїстості людини: її духові таке неприродне перебування у грішному людському тілі. Так Світові Фіолетових Троянд, обжитих крихітними, як тичинки, ельфами, схожими на янголів, із якими можна розмовляти віршами, незатишно в асфальтовій печалі міста. Звідси – роздвоєння душі на земну (денну форму існування, порівняну з написанням диктанту «чужих ідей, в чужому храмі») та нічну – голосіння екзистенції «синім віршем». Як наслідок – вічна втома від розлуки із власною сутністю, замерзання від дефіциту широкого розуміння й незрадливої любові. Причому інескрижаніння починає сприйматися як природний стан, мутація виживання:

*не дихай  
бо зробши  
на тілі  
рану  
(«я давно вже замерзла...»)*

Та ядро слова Віри Володіної, попри смуток від недосконалості світу і печаль незворотних втрат («Заломлений промінь шпигає у груди...», «заблукала...», «в очах моїх...», «Опівночі Храмом...»), наповнене щирим душевним світлом співчуття до земляків-селян і сучасної мегаюрби, до байстрюків і сиріток, жертв і катів («Бабуся з осіннього саду...», «живиться жінка...», «Назбиралося віршів...»).

Притчова сюжетобудова («На Марсі») наснажена глибоким філософським підтекстом про моральний вибір Авеля і Каїна відповідно до їхнього ідеалу щастя. Потужна творча уява дала змогу створити образи-алегорії та розгорнути повнокровну картину їхніх перемог-поразок.

І наостанок ще одна заувага. Твори Віри Володіної настільки метафорично оголюють душу, що потребують беззастережного занурення в це свідоме божевілля самозречення. Її вірші не для легковажного відпочинку – вони для вдумливого читання, співпереживання, співучасті у дошукуванні кодових ключів. Тож лишається побажати самобутній авторці вибагливих шанувальників поетичної неповторності «Сну синьої трави».

Антоніна ЦАРУК

«Сон синьої трави» – друга поетична збірка Віри Володіної. Це вірші різних років, які тривалий час відлежувалися у творчому портфелі, ставши предметом нових роздумів, прискіпливої уваги до точності вираження емоції, думки. Драматичні події в країні та болісна втрата – смерть матері – наклали відбиток на оптимістичне світовідчуття поетки. Багатий спектр почувань ліричної героїні тематично різноплановий. Інтимна лірика і громадянська, релігійні мотиви і філософія буття, сюжетні твори і плин свідомості зумовили варіювання різних форм віршування.